

Magapabilin nga buhi ang handumanan ni Ka Oris

Komite Sentral
Partido Komunista sang Pilipinas
Nobyembre 2, 2021

Ginahatag sang Komite Sentral sang Partido Komunista sang Pilipinas (PKP) kag sang Pungsodnon nga Kumand sa Operasyon sang Bagong Hukbong Bayan (BHB) ang pinakamataas nga pasidungog kag labing malig-on nga Pulang saludo kay Ka Oris (Kaupod Jorge Madlos), anay tagapamaba sang BHB. Wala-kaluoy nga ginpatay si Ka Oris upod ang iya medik nga si Ka Pika sang Oktubre 29, 2021 samtang nagabyahe sila para sa regular nga medikal tsek-ap kag magpabulong. 74 anyos ang edad ni Ka Oris.

Sa pagkapatay ni Ka Oris, labaw nga nagakasubo ang bilog nga Partido, tanan nga rebolusyonaryong pwersa kag mga abyan sang rebolusyonaryong hublag. Nadulaan sang malahalon nga kadre kag lider ang Partido, ang Bagong Hukbong Bayan kag bilog nga rebolusyonaryong hublag. Ugaling, wala sang dapat igahugyaw ang kaaway sa pagpatay sa iya. Antes pa man siya ginpatay, linibo nga magabulos ang iya ginhatagan sang inspirasyon, ginhanas kag ginpauswag. Ang iya pagkamartir labi pa nga nagahatag sang inspirasyon sa subong nga henerasyon nga padayunon ang demokrati-kong rebolusyon sang banwa paagi sa malawigan nga inaway banwa.

Ginapaabot sang Komite Sentral ang hugot nga pakig-unong kay Ka Maria Malaya nga asawa ni Ka Oris, sa ila mga anak, subong man sa pa-

milya kag mga abyan niya kag ni Ka Pika. Ginapamalandong sang pumulu-yong Pilipino ang ila pagkamatay. Daku nga pagkadula ang nabatyagan sang malapad nga masa sa pagkamatay ni Ka Oris, labi na sang linibo nga mangunguma kag pumulu-yong Lumad nga nakilala niya sa masobra lima ka dekada nga pag-a-lagad bilang rebolusyonaryo, pero kadungan man, naakig sila sa pamaagi sang pagpatay sa iya sang mga talawan kag wala sang dungog nga mga pasista.

Mabaskog namon nga ginakundendar ang Armed Forces of the Philippines (AFP), partikular ang 4th Infantry Division, sa pagpatay kaday Ka Oris kag Ka Pika kag ang masunod nga mga kabutigan nga ginapalapta sang mga upisyal sang militar para takpan ang ila krimen. Sakay sang motorsiklo si Ka Oris kag

iya katimbang kag ginasubay ang dalan halin sa sentro sang banwa sang Impasug-ong sa pubinsya sang Bukidnon padulong sa *national highway* sang sila gin-ambus sang mga suldado sang 403rd Infantry Brigade.

Tuman kadali tani nga arestuhon sang AFP ang duha bangud pareho sila nga indi armado kag wala sa kahimtangan nga magbato. Sa baylo, ginpatay sila sang mga bala sang mga pasista sa wala huya nga pagpakita sang ila katalaw. Wala sang anuman nga dungog ang magpatay sa kaaway nga wala sang inugbato. Ang pahayag nga napatay si Ka Oris sa isa ka armado nga inaway upod ang isa ka yunit sang BHB isa ka daku nga kabutigan nga gin-gastuhan pa sang minilyon piso nga kantidad sang ginpagwa nga pagpamomba halin sa kahanginan sa ma-

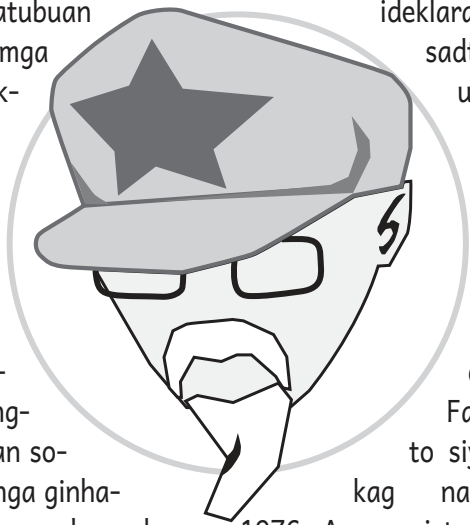
lapit nga bukid agud ipakita nga may mabaskog nga inaway.

Nahibal-an namon nga ang pahot nga patyon si Ka Oris personal nga gindirihir sang tirano. Wala sang duda nga ang ulihi nga mandu nga patyon si Ka Oris naghaling mismo kay Rodrigo Duterte. Nagasalimuang si Duterte sa pagpatay sa mga lider sang Partido kag BHB sa malaut nga pagpati nga mapauntat niya ang rebolusyon kon patyon ang mga lider sini. Baliskad diri, labing ginpalambo sang dugo ni Ka Oris ang duta nga pagatubuan kag manggamot ang mga banwahanon, demokratiko kag rebolusyonaryo.

Namatay nga baganihan si Ka Oris sang patyon sang mga pasista samtang siya nagapagkaway para sa pungsodnon kag kahilwayan sosyal. Tubtob sa ulihi nga ginhaw, nagpabilin nga tampad nga komunista nga lider kag hangaway si Ka Oris. Sa masobra lima ka dekada, bug-os kag wala sang pangduhaduha niya nga ginhalad ang iya kabuhi para sa kawsa ang tanan nga pigos kag ginahimuslan nga pumuluyo agud makalampuwat sa pagpaantus sang imperyalismo, pyudalismo kag

burukrata-kapitalismo.

Bilang pamatan-on nga aktibista nga estudyante sadtong temprano nga bahin sang dekada 1970, ginduso siya sang panawagan para sa demokrasya kag pangkatilingban nga paghulag para haw-ason ang pumuluyo sa kaimulon kag gutom. Nagbulig siya sa pag-organisa sang mga kapareho nga estudyante sa Central Mindanao University Musuan Campus sa Maramag, Bukidnon. Sa ikalima nga tuig siya sang pagtuon sang *agricultural engineering* sang

ideklarar ang layi militar sadtong 1972. Naguntat siya sa pagtuon sa kolehiyo kag nagtrabaho upod ang mga organisasyon pareho sang Chi Rho kag Federation of Free Farmers. Ginaresto siya sadtong 1974 kag nadetiner tubtob

1976. Ang pasista nga pagpamigos sa idalom sang layi militar ang nagpalig-on sa iya nga desisyon nga magpasakop sa armadong rebolusyon. Sang mahilway sa bilangguan, nagdiretso siya sa kaumhan.

Nagpatapu siya sa Bagong Hukbong Bayan bilang pamatan-on kag nalakip sa isa sa mga una nga iskward sang Pulang hangaway nga nagbukas sa Mindanao, partikular sa Northern Mindanao. Importante nga papel ang gintungdan niya sa pagbaskog sang BHB sa mga dekada 1970 kag 1980. Halin sa pila ka iskward, nagdaku ang BHB padulong sa pila ka kumpanya samtang nagahimo sang hilikuton masa, hilikuton militar kag paglunsar sang mga paghimakas antipyudal. Nagbato ang BHB para sa interes sang masang mangunguma kag pumuluyong Lumad, kag ginpangapinan sila batuk sa armado nga mga ahente sang estado kag mga daku nga kapitalista sa pagtoso, kag mga kumpanya sa mina kag mga plantasyon nga nagapang-agaw sang mga ulumhan kag

ancestral nga duta.

Ginsapraktika ni Ka Oris ang linya sang Partido nga demokratikong rebolusyon sang banwa paagi sa malawigan nga inaway banwa kag napamatud-an sa kaugalingon ang kahustuhan sini. Nag-ugat ang Partido kag BHB sang madalom kag malapad sa kaumhan. Indi maisip nga mga tipo sang rebolusyonaryong organisasyong masa ang nagtuhaw kag nagserbi nga pundasyon para sa pagtukod sang mga organo sang gahum pangpulitika nga nagpamuno kag nag-asikaso sa mga halambalanon sa ekonomya, pulitika, edukasyon, kultura kag militar halin sa lebel sang baryo pataas. Sa pihak sang mga pamahug sang pasista nga pagpamigos, linibo ang nagpasakup sa Partido agud magbulig sa pagpamuno sa inaway banwa.

Nadakop si Ka Oris sang 1987 pagkatapos bumagsak ang pagpakigsugilanon pangkalinungan sa gubyerno ni Corazon Aquino. Nakulong siya sang lima ka tuig. Sa panahon nga ini, ara sa kasagsagan ang BHB sa Mindanao sa mga pagsayup sa indi napanahon nga regularisasyon kag insureksyunismo halin sa katung-anan sang dekada 1980, kon sa diin sobra nga nakonsentrar ang mga Pulang hangaway sa mga batalyon nga indi santo sa palapad sini nga latag nga nakahalit sa pagsustiner kag pagpalapad sang baseng masa. Sa ulihi, naghina ang suportang masa kag napamatud-an nga indi bastante para isustiner ang mga kadalagan sa patag militar sang ulihi nga bahin sang dekada 1980 tubtob 1990.

Nagserbi si Ka Oris bilang isa sa pinakamalig-on nga haligi sang Ikaduha nga Dunganon nga Kahublagaan Panadlong nga gindeklarar sang Komite Sentral sang 1992 agud liwat nga palig-unon ang basehang mga prinsipyo sang Marxist-Leninista-Maoista nga ideolohiya sang Partido kag estratehikong linya sini nga demokratikong rebolusyon sang banwa paagi sa malawigan nga inaway banwa. Malig-on

ANG Bayan

Espesyal nga Isyu | Nobyembre 2, 2021

 [instagram.com/prwc.official](https://www.instagram.com/prwc.official)

 [@prwc_info](https://twitter.com/prwc_info)

 [fb.com/cppinfo](https://www.facebook.com/cppinfo)

 cppinformationbureau@gmail.com

Ang Ang Bayan ay inilalathala dalawang beses bawat buwan ng Komite Sentral ng Partido Komunista ng Pilipinas

siya nga nagtindog batuk sa mga rebisyunista kag “Wala” nga oportunistang lakip ang pila nga anay kadre sang Komisyon sa Mindanao nga sang ulihi nagtraidor sa rebolusyon.

Sa nagligad nga duha ka dekada, ginpamunuan ni Ka Oris kag iban nga kaupod ang Partido, BHB kag mga rebolusyonaryong pwersa sa Northeast Mindanao. Nagdabdab ang inaway banwa sa lima ka rehiyon sang Mindanao samtang nagsunod ang BHB sa linya sang masingki kag maikit nga pagpakig-away gerilya sa basehan sang nagapalapat kag nagapadalom nga baseng masa.

Bilang pagkilala sa abante nga inagihan sa pagpasulong sang inaway banwa sa isla, ginnombrar siya sang 2015 bilang isa sa mga nagapamuno nga kumander sang Pungsodnon nga Kumander sa Operasyon sang BHB. Sang 2016, nagtungod si Ka Oris sang importante nga papel sa pagtipon sang may isa ka gatos nga kadre halin sa tanan nga pangrehiyon nga komite sang Partido sa bilog nga Pilipinas agud ilunsar ang makasaysayan nga Ikaduha nga Kongreso sang PKP. Sa nasambit nga kongreso, ginpili si Ka Oris bilang katapu sang Komite Sentral, sang Kawanihan Pampolitika kag sang Komiteng Manugpatuman, kag nalakip sa mga nagapamuno nga kadre sa Komisyong Militar kag Komisyon sa Mindanao.

Bilang lider sang Partido, gintun-an kag malig-on nga gindapat ni Ka Oris ang Marxismo-Leninismo-Maoismo. Nagahatag siya sang panahon sa pagbasa kag pagrebyu sa klasiko nga mga sinulatan militar labi na ang mga ginsulat sang dungganon nga mga lider komunista pareho nanday Mao Zedong, Ho Chi Minh kag Vo Nguyen Giap. Lubos niya nga gintun-an ang kasaysayan kag madinalag-on nga inagihan sa paglunsar sang inaway banwa sa mga pungsod nga malakolonyal kag malapyudal. Pirme siya nga nagakuha sang inspirasyon sa dungganon

nga mga paghimakas sang mga sating pigos kag ginahimuslan sa bilog nga dalagan sang kasaysayan.

Nagtalana siya sang panahon kag kusog para hanason ang bataon nga mga kadre kag Pulang hangaway sa arte kag syensya sang pagpakig-away gerilya. Nagsulat siya sang mga manwal kag kurso sang paghanas para sa mga upisyal kag tinawo sang BHB nga ginpamanggad sang daan kag bag-o nga mga inagihan sa paglunsar sang pagpakig-away gerilya. Pirme niya nga ginasinguro nga tipunon ang mga kadre sang Partido sa mga daku kag mga gamay nga miting, mga konsultasyon kag kumperensya kon sa diin maukod siya nga nagapamati, nagapakigtalakayan kag nagapakigdebate sa mga kaupod. Nagalakat siya sadto sang malawig nga distansya halin sa isa ka prenteng gerilya pakadto sa isa pa, para personal nga masiyasat ang hilikuton sang mga komite sang Partido kag yunit sang BHB. Sa nagligad nga mga tuig, nagpasimpalad siya nga maglibot sa bilog nga kapuluan para maghatag kapagsik kag magpaambit sang iya nga kinaalam sa pagsulong sang inaway banwa. Pirme niya nasiling nga kadalagan sang matipon ang mga kadre kag tasahon ang ila nga rebolusyonaryong hilikuton sa tunga sang masingki nga mga operasyon militar.

Malig-on nga tagapangapin sang kapalibutan si Ka Oris. Isa sa mga una nga paghulag nga iya nga ginorganisa bilang aktibista ang isa ka aksyong protesta batuk sa isa ka kumpanya sa pagtroso. Sa sulod sang isa ka dekada, ginpamunuan niya ang mga yunit sang BHB para batuan ang mga kumpanya sang mga daku nga burgesya kumprador nga nagadambong sa kapalibutan. Ginsiguro niya nga tuigan nga magpahayag sa Earth Day labi na sa tunga sang nagalubha nga krisis sa kapalibutan dulot sang kapitalista nga anarkiya sa produksyon kag mga mapanghalit nga epekto kag igo sini sa ekolohiya sang kalibutan.

Ginsakdag niya ang mga aksyon sang BHB nga nagaparalisa sa mga makinarya kag kasangkapan nga gamit sang mga kumpanya sa pagmina kag pagtroso para himuslan kag waskon ang duta kag ang pumuluyo.

Pirme nagatungod si Ka Oris sang mga trabaho nga nangin kilala siya sang publiko. Gintalana siya bilang isa sa mga representante sang National Democratic Front (NDF)-Mindanao sa sugilanon pangkalinungan sa gubyrno ni Corazon Aquino sang 1986-1987. Ginaresto siya pagkatapos bumagsak ang sugilanon pangkalinungan kag ginkulong upod ang iban pa nga detenido pulitikal. Nagbalik siya sa sonang gerilya kag sang ulihi nangin tagapamaba sang NDFP-Northeast Mindanao, sang NDFP-Mindanao kag sang ulihi sang Bagong Hukbong Bayan. Gingamit niya ang ngalan nga “Oris” halin sa iya nga tiyo kag nagserbi nga amay nga si Mauricio Ravelo, nga siya ang nagpadaku sa iya halin sang siya tatlo ka tuig ang edad. Natandaan niya nga ang una nga interbyu sa iya bilang Ka Oris ginhimo sang isa ka mamahayag sang Bombo Radyo sang 1978.

Bilang tagapamaba, tuman kadamong mamahayag ang nakita ni Ka Oris. May mga abyan siya sa kubay sang mga mamahayag kag manunulat indi lamang bangud nagahatag siya sang interbyu tubtob masarangan niya, kundi mas pa bangud permi siya nga mapagmahal, bisan sa mga hayagan nga nagapahayag sang ila pagkangil-ad sa rebolusyon. Hugot niya nga ginsupportahan ang paghimakas para sa kahilwayan sa pagpamahayag. Bangud sa iya mga pagtinguha, madamong mamahayag ang nakasaksi kon paano nga ang rebolusyonaryong hublag malayo sa imahen nga mga “terorista”, nga pilit nga ginapinta sang tunay nga mga terorista—ang mga pasistang reaksyunaryo. Naki-pagdiskusyon siya sa mga mamahayag sa katuyuan nga malabot ang publiko kag mapaathag ang mga pa-

nan-awan sang rebolusyonaryong hublag. Ang mga mamahayag nga may kahigayunan nga makaupod sa mga pulong pangbalitaan nga ginorganisa ni Ka Oris makapamatuod sa iya karisma kag pagkamapainubuson.

Tunay nga sa pihak sang iya pangpubliko kag pang-organisasyon nga kahimtangan, nagapabilin nga mapainubuson nga rebolusyonaryo si Ka Oris nga ginsikway ang kumportable nga kabuhi kag ginpili ang mabudlay kag mabug-at nga kabuhi bilang kadre sang Partido kag gerilyang hangaway. Nahimo niya nga tatapon ang ikaayong lawas bisan may permanente nga samad ang barukan (nga resulta sang indi pagbulong nga impeksyon sa bilangguan) paagi sa pagpangabuhin nga limpyo kag simple. Nagakadlaw siya sa paliwat-liwat nga pahayag sang militar nga siya may balatian kag nagahigda. Sa pangkabilugan, nagapabilin siya nga maayo ang lawas kag makasunod sa malawig nga laktanay bisan sining nagligad nga binulan sang mga maniobra nga gerilya sa atubang sang mabaskog nga operasyon sang kaaway. Permi nga nagakuha sang inspirasyon kay Ka Oris ang mga pamatan-on nga Pulang hangaway kag mga rebolusyonaryo bangud sa pihak sang iya kahimtangan medikal kag katigulangon padayon siya nga nagabaktas sa mabudlay nga dalan sang inaway

banwa.

Modelo nga bana kag amay si Ka Oris nga lubos nga madinumdumon sa iya asawa nga si Ka Maria Malaya kag sa ila duha ka anak. Pareho sa madamo nga rebolusyonaryo, ginantus nila ang malawig nga panahon sang pagkabalag. Tuman kataas sang iya respeto kay Ka Maria Malaya, nga isa man ka nagapamuno nga kadre sang Partido.

Mapinalanggaon siya sa mga kaupod, labi na sa mga bataon. Wala sang kutod ang iya pagmahal kag pag-ulikid sa mga kaupod kag sa masa. Permi niya nga ginasisiguro nga tanan maayo nga natatap. Nahimo niya nga maglahog bisan sa ipit nga sitwasyon gani madali siya nga palapitan. Si Ka Oris kaupod nga ginpalangga sang mga Pulang hangaway, sang masang mangunguma, mga Lumad, kag mga mamumugon, subong man sang nagkalainlain nga sektor sa syudad. Para sa kadam-an, isa siya nga mapinalanggaon nga amay nga ginadumdom ang mga daku kag mga gamay nga problema sang mga kaupod.

Kon paano kamahal si Ka Oris sang malapad nga masa sang mamumugon kag mangunguma amo naman ang kangil-ad sang mga daku nga agalon nga mayduta, sang mga daku nga burgesyas kumprador, sang mga kumpanya sa mina, mga plantasyon, mga burukrata kapitalista, mga tirano kag mga diktador,

kag mga pasista nga terorista nga nagapabilin sa mapiguson kag mapanghimulos nga sistema. Ginbuhos nila ang tanan nga manggad kag resorsa agud samaron kag sabwagan sang itom ang pagkatawo ni Ka Oris. Nagasalimuang ang mga talawan kag wala sang dungog nga mga pasista sa paghugyaw sa ila pagpatay kay Ka Oris. Ginagago nila ang ila mga kaugalingon sa pagpamensar nga katapusan sang rebolusyon ang pagpatay nila kay Ka Oris. Si Ka Oris na mismo ang nagsiling: magapadayon ang rebolusyon bangud matarung ini.

Sa pagkuha nila sa iya kabuhi, nagmadinalag-on lamang ang mga pasista nga himuon nga imortal si Ka Oris. Nagakabuhin siya subong sa tagipuson kag pamensaron sang pumuluyong Pilipino nga lakip sa ila mga baganihan kag modelo. Padayon nga ginapuno sang iya diwa sang wala nalingkang nga rebolusyonaryong pagbato ang bag-o nga henerasyon sang mga kadre sang Partido kag pamatan-on nga Pulang hangaway. Magaserbi ini nga inspirasyon para sa bag-o nga henerasyon nga magapadayon sang inaway para sa tunay nga pungsodnon nga kahilwayan kag kahilwayan sosyal, duta para sa wala sang duta kag pungsodnon nga industriyalisasyon kag para sa pagpahilway sang pumuluyo sa tanan nga porma sang pagpamigos kag pagpanghimulos.

Mabuhin ang handumanan ni Ka Oris!

Itib-ong ang sulo sang Marxismo-Leninismo-Maoismo!

Isulong ang kawsa sang demokratikong rebolusyon sang banwa!

Isulong ang inaway banwa tubtob sa lubos nga kadalag-an!

Mabuhin ang Bagong Hukbong Bayan!

Mabuhin ang Partido Komunista sang Pilipinas!

Mabuhin ang pumuluyong Pilipino!

AB